RAADSVOORSTEL

zaaknummer:	1956399
afdelingsnaam:	Maatschappelijke Ontwikkeling
steller:	Vincent Raats
telefoonnummer	+31356292608
onderwerp:	Participatiebeleid en participatieverordening Hilversum

Voorstel

1. De Nota Participatiebeleid Hilversum vast te stellen en inwerking te laten treden per 1-1-2027.

2. De Participatieverordening Hilversum vast te stellen en in werking te laten treden op 1-1-2027, onder gelijktijdige intrekking van de Inspraakverordening Hilversum.

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	OORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Nota Participatie beleid Hilversum en Participatie verordening Hilversum	De nota en de verordening geven invulling aan de doelstellingen zoals beschreven in de startnotitie Participatie.	BVS 19 augustus 2026 Commissie Bestuur en Economie 2 september 2026	Commissie Bestuur en Economie 2 september 2026	Gemeenteraad 8 oktober 2026

Samenvatting

Voor u ligt de Nota Participatiebeleid Hilversum en de Verordening Participatie Hilversum. In deze documenten staat waarom participatie belangrijk is, wanneer inwoners en organisaties kunnen meedenken en meedoen en hoe participatie wordt georganiseerd. De nota beschrijft de uitgangspunten, rollen en werkwijze voor participatie in Hilversum. De nota en de verordening geven invulling aan de Startnotitie Participatie.

Het voorstel aan de raad is om zowel de nieuwe nota als de nieuwe verordening per 1 januari 2027 vast te stellen, en daarmee de oude Inspraakverordening Hilversum te laten vervallen.

Met dit voorstel wordt bereikt dat participatie binnen de gemeente Hilversum op een eenduidige en voorspelbare manier wordt toegepast, waardoor inwoners beter weten waar zij aan toe zijn en processen zorgvuldiger verlopen.

De Participatieverordening is gebaseerd op de landelijke VNG-modelverordening. Met vaststelling door de raad voldoet de gemeente aan de wet die verplicht dat elke gemeente uiterlijk 1 januari 2027 een participatieverordening moet hebben. Beide documenten worden ook voorgelegd aan de gemeenteraad van Wijdemeren en gaan na de bestuurlijke fusie op 1 januari 2027 gelden voor het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente.

Inleiding

Participatie wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Als gemeente kunnen we de complexe opgaven waarvoor we staan niet alleen aanpakken. We hebben de kennis en expertise van inwoners, ondernemers en andere organisaties nodig om deze complexe opgaven te kunnen realiseren. We staan daarom open voor participatie en ondersteunen daar waar mogelijk participatie initiatieven.

Besluiten die genomen worden hebben impact: ze raken de belangen en behoeften van inwoners, ondernemers of anderen in meer of mindere mate.

Proces

De Nota Participatiebeleid Hilversum en de verordening Participatie Hilversum is in samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, adviesorganen en andere belanghebbenden in Hilversum en Wijdemeren tot stand gekomen.

Het traject voor het participatiebeleid startte met de Startnotitie Participatie (december 2024) en het Plan van Aanpak (maart 2025). In de periode maart 2025 tot april 2026 zijn onderzoeken uitgevoerd, participatiebijeenkomsten georganiseerd, werkprocessen geanalyseerd en conceptdocumenten opgesteld.

Dit is gebeurd in een integrale kerngroep (met Wijdemeren) en met brede betrokkenheid van de samenleving, de raadswerkgroep participatie, adviesraden Sociaal Domein (Hilversum en Wijdemeren), een interne schrijfgroep en een externe reflectiegroep. Inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is opgehaald volgens het principe ‘van buiten naar binnen’. In april 2026 is een inloopmoment georganiseerd.

De ontwerpstukken hebben van april tot en met juni 2026 ter inzage gelegen voor zienswijzen.

Processtappen en besluitvorming

De totstandkoming van de nota heeft het volgende pad doorlopen:

- December 2024: vaststelling Startnotitie (raad)
- Maart 2025: vaststelling Plan van Aanpak (college)
- Maart 2025 – april 2026: uitwerking beleid en verordening
- April 2026: inloopmoment conceptstukken
- April – juni 2026: zienswijzeperiode (terinzagelegging)
- Juni 2026: verwerking zienswijzen en advisering
- 23 juni besluitvorming College

Zienswijzen:

Er zijn zes zienswijzen en één advies ontvangen op het participatiebeleid en de participatieverordening. Een deel hiervan heeft geleid tot aanpassingen, met name in de verduidelijking van definities, verbetering van toegankelijkheid en communicatie en praktische ondersteuning van inwoners. Deze zienswijzen zijn **gedeeltelijk of volledig overgenomen**. Een ander deel van de zienswijzen is **niet overgenomen**, omdat het college vasthoudt aan maatwerk in participatie, flexibiliteit in de toepassing en aansluiting bij landelijke (VNG-)kaders en wetgeving. Kritiek op het doorlopen participatieproces wordt door het college niet gedeeld; het proces wordt als zorgvuldig en breed opgezet beschouwd.
De zienswijzen bieden waardevolle aandachtspunten voor de verdere uitvoering van het participatiebeleid.

Probleemstelling/doel

Op dit moment ontbreekt een vastgesteld en eenduidig participatiebeleid, waardoor de invulling per initiatief of project kan verschillen en daarmee onduidelijkheid veroorzaakt.

Gemeenten zijn verplicht om uiterlijk per 1 januari 2027 een participatieverordening vast te stellen. Daarnaast vraagt de fusie om een eenduidige werkwijze.

Dit maakt vaststelling van participatiebeleid en de participatieverordening voor 1 januari 2027 noodzakelijk.

Om de knelpunten in de huidige situatie op te lossen, wordt met dit voorstel participatiebeleid en een participatieverordening vastgesteld.

Met deze documenten leggen we vast hoe we invulling geven aan participatie in Hilversum. Dit leidt tot meer consistente participatietrajecten die beter aansluiten bij de verwachtingen van inwoners en bestuur. Daarnaast geven we met de verordening invulling aan een wettelijke verplichting.

Argumenten

1.1. Participatie draagt bij aan een inclusieve samenleving

Inclusiviteit is een van de kernwaarden van de gemeente Hilversum. Deze (en andere) kernwaarde is ook vastgelegd in het Herindelingsadvies dat door de raden in Hilversum en Wijdemeren is vastgesteld. We werken inclusief omdat we willen dat alle inwoners van Hilversum kunnen meedoen. Inwoners hebben verschillende kansen, mogelijkheden en behoeften. Wanneer we onze participatievormen hierop aanpassen, bereiken we meer inwoners en krijgen we een breder beeld van wat er in de samenleving speelt. Dit zorgt voor betere ideeën en besluiten die passen bij de hele gemeente.

1.2. Participatie draagt bij aan transparantie

In de huidige situatie ontbreekt een eenduidige werkwijze voor participatie, waardoor de aanpak per project kan verschillen en verwachtingen niet altijd helder zijn. Met dit voorstel wordt hierin

voorzien door duidelijke kaders en ondersteuning te bieden. Dit draagt bij aan meer transparantie.

Transparantie is noodzakelijk om een participatieproces eerlijk en betrouwbaar te laten verlopen en draagt bij aan het vertrouwen van inwoners. Door vanaf het begin duidelijke informatie te geven, weten bewoners en andere betrokkenen wat er speelt en hoe zij kunnen meedoen. Dit voorkomt misverstanden en vergroot het vertrouwen in het proces. Vertrouwen is ook een opgenomen kernwaarde in het herindelingsadvies.

Het is belangrijk om helder te laten zien wat er met de inbreng van betrokkenen gebeurt. Door dit goed vast te leggen en hierover terug te koppelen, wordt zichtbaar hoe ideeën, zorgen en belangen zijn meegewogen. Ook wordt duidelijk hoe deze afweging heeft geleid tot een besluit. Door heldere communicatie en duidelijke verantwoording ontstaat een transparant proces. Dit draagt direct bij aan een besluitvorming die breder wordt gesteund.

1.3. Participatiebeleid biedt ruimte voor leren en verbeteren

Het participatiebeleid staat niet vast. We blijven het ontwikkelen, omdat elke situatie anders is en omdat we willen dat het beleid goed blijft aansluiten bij de praktijk. Daarom is het belangrijk dat we blijven leren van wat wel en niet werkt.

We doen dit door nieuwe vormen van participatie uit te proberen en door samen met betrokkenen te evalueren hoe een participatieproces is verlopen. De lessen die hieruit komen, leggen we vast in zowel het beleid als in de organisatie. Zo zorgen we ervoor dat we niet steeds opnieuw dezelfde fouten maken en dat we succesvolle werkwijzen vasthouden. Door continu te leren en te verbeteren wordt het participatiebeleid sterker, duidelijker en beter toepasbaar voor iedereen.

2.1 Wettelijke verplichting

Met de Wet versterking participatie op decentraal niveau is de gemeente verplicht een participatieverordening op te stellen met helder kaders voor participatie. In de verordening is vastgelegd hoe inwoners betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. De verordening geeft kaders voor participatiemogelijkheden waarmee participatie kan worden afgestemd op de maatschappelijke en bestuurlijke behoeften.
Dit zorgt voor duidelijkheid: op welke wijze participatie mogelijk is. Ook is het uitdaagrecht, als specifieke vorm van participatie, nu wettelijk verankerd. De VNG-model verordening is als basis gebruikt voor de Participatieverordening Hilversum.

Kanttekeningen

1.1 Participeren vraagt om door ontwikkelen

Participatie is niet nieuw in Hilversum. Jaarlijks worden vele participatieprocessen gestart en uitgevoerd. Op dit moment heeft de gemeente geen vastgesteld participatiebeleid. Door het vaststellen van de nota en de verordening is het duidelijker wat we van elkaar kunnen verwachten bij het participatief werken. De nota is een startpunt voor verder ontwikkeling van participatie.

Het succesvol uitvoeren van het participatiebeleid vraagt om een andere manier van werken binnen de organisatie. Dit betekent dat we participatie niet alleen als uitgangspunt benoemen,

maar het daadwerkelijk in de dagelijkse praktijk toepassen. Een goede organisatorische inrichting is daarbij essentieel.

Om dit te realiseren worden verschillende activiteiten ingezet die samen zorgen voor een structurele verbetering van de wijze waarop inwoners, organisaties en partners worden betrokken. Dit omvat onder meer het intensiveren van het gebiedsgericht werken, zodat participatie dichter bij de leefwereld van inwoners plaatsvindt. Daarnaast wordt de 'Routeplanner Participatie' vastgesteld, die inwoners, organisaties, ontwikkelaars, medewerkers en bestuurders ondersteunt bij het zorgvuldig ontwerpen van participatietrajecten.

Om de benodigde kennis en vaardigheden te versterken, investeren we in scholing en training van ambtenaren. Ook organiseren we participatieconferenties om kennisdeling en samenwerking tussen interne en externe partijen te stimuleren. Verder wordt een database participatie ingericht voor het monitoren en terugvinden van lopende en afgeronde participatietrajecten. De uitvoering wordt gemonitord door participatietrajecten te registreren en een keer in de vier jaar te evalueren. Op basis hiervan wordt het beleid bijgesteld.

Ter ondersteuning van een brede en inclusieve dialoog wordt een Klankbordgroep Participatie ingesteld.

Bij de verdere ontwikkeling van het participatiebeleid is het belangrijk om aandacht te hebben voor de representatie binnen participatietrajecten. En te bedenken dat participatie en representatie altijd maatwerk is. Er bestaat geen standaardoplossing die in alle situaties toepasbaar is. De mate en vorm van representatie hangen sterk samen met het doel van het participatietraject, de aard van het vraagstuk en de fase waarin het proces zich bevindt. In sommige gevallen is brede betrokkenheid van een diverse groep inwoners gewenst, terwijl in andere situaties juist specifieke doelgroepen of direct betrokkenen centraal staan. Het vraagt daarom om een bewuste afweging van wie, wanneer en op welke manier wordt betrokken, zodat de inbreng zowel relevant als betekenisvol is. Door per traject zorgvuldig te bepalen welke groepen representatief zijn en hoe zij het beste bereikt kunnen worden, wordt de kwaliteit en legitimiteit van participatie versterkt. Zo kunnen bij de herinrichting van een wijkplein vooral omwonenden en directe gebruikers (zoals jongeren) worden betrokken. Zij zijn in dit geval representatief, omdat zij dagelijks met het plein te maken hebben.

Financiën, middelen & capaciteit

Participatie is niets nieuws, het wordt in de dagelijkse praktijk toegepast. Participatie is een onderdeel van de reguliere werkzaamheden en behoort tot de taken van de lijnorganisatie. Het implementeren, het laten ''landen en borgen'' van de participatiewerkwijze heeft een incidentele inzet nodig gedurende een periode van 2 jaar.
Deze inzet is nodig om de werkwijze daadwerkelijk te implementeren en te borgen en wordt gedekt uit de reguliere beschikbare budgetten.

Uitvoering en Communicatie

Het succesvol uitvoeren van het participatiebeleid vraagt om een andere manier van werken. Dat bereiken we door ermee aan de slag te gaan in de dagelijkse praktijk.

Voor de uitvoering van dit besluit wordt het gepubliceerd via lokale.regelgeving.overheid.nl.

Daarnaast wordt de gemeentelijke website aangepast zodat inwoners duidelijk geïnformeerd worden. Tot slot wordt een koppeling gemaakt met de Sociale Kaart Hilversum, zodat relevante informatie direct toegankelijk is.

Burgemeester en wethouders van Hilversum, 23 juni 2026

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
drs. T.J. Meester, l.s.	dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n).

1. Nota Participatie Hilversum
2. Participatieverordening Hilversum
3. Routeplanner participatie Hilversum
4. Inspiratiekoffer Participatie
5. Bestuurlijke reactie op advies gezamenlijke ArSD Hilversum en Wijdemeren
6. Bestuurlijke reactie op zienswijze dhr. J. Slingeland (inclusief bijlagen)
7. Bestuurlijke reactie op zienswijze bewonersvereniging OSP e.o.
8. Bestuurlijke reactie op zienswijze wijkvereniging De Parken
9. Bestuurlijke reactie op zienswijze buurtvereniging Raadhuis en omgeving
10. Bestuurlijke reactie op zienswijze Makeltrent